

ÜNİTE

KONU

ÖĞRENCİNİN
ADI
SOYADI
SINIF
NO

DEĞERLENDİRME

Edebiyata Giriş

Edebiyatın Tarih ve Din ile İlişkisi -
Türk Edebiyatının Tarihî Dönemleri

DOĞRU

YANLIŞ

NET

PUAN

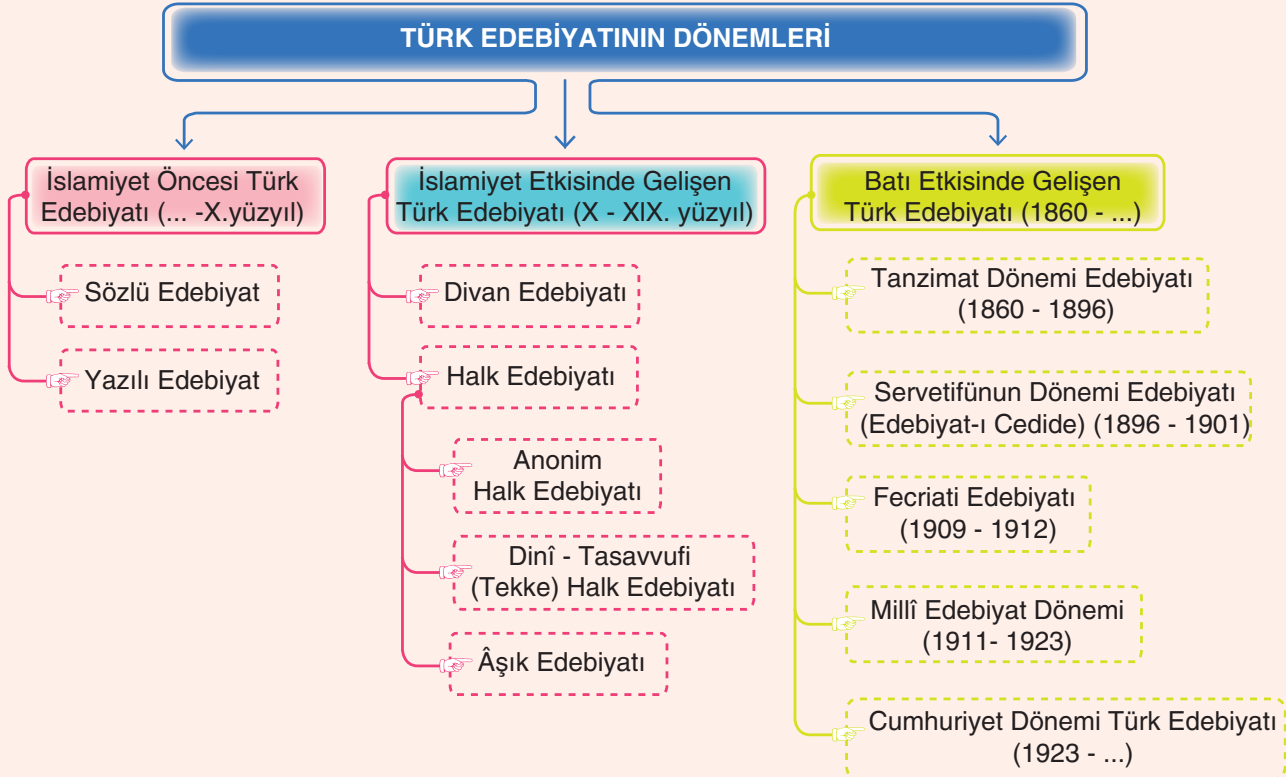

HİT-01 Dijital Test

Konu ile ilgili daha fazla
soru çözmek için kare kodu
okutunuz.Hit
01

Hit BİLGİ

Tarihte Türk toplumunu derinden etkileyen iki dönüm noktası vardır. Bunlar, Türk tarihinin akışını değiştirmiş ve yeni devirlerin başlangıcı olmuştur. Bu dönüm noktalarından biri İslamiyet'in kabulü, öteki de Batı'ya yöneliş hareketidir. Türk edebiyatı; başlangıçtan günümüze kadar dil, konu, üslup bakımından dil anlayışındaki değişiklikler, kültürel farklılaşma, dinî ve sosyal hayattaki değişiklikler gibi nedenlere bağlı olarak birtakım değişikliklere uğramış ve kendi içinde dönemlere ayrılmıştır. Türk edebiyatının ana dönemleri ve alt dönemleri aşağıdaki gibidir:

1. Dinî inanışlar; kabul edildikleri toplumların kültüründe, yaşayışlarında, düşünce yapılarında değişikliklere sebep olur. Türkler, İslamiyet'i kabul etmeden önce Gök Tanrı inancı, Manihaizm, Budizm gibi farklı dinlere inanmışlardır. Bu farklı inanışlar, edebî eserleri de etkilemiştir. Örneğin Köktürk Kitabeleri ve eski Türk destanlarında Gök Tanrı inancı işlenirken Uygur metinlerinde Manihaizm ve Budizm etkileri görülür.

Bu parçayla ilgili,

- I. Edebiyat, bir toplumun dinî inançları doğrultusunda şekillenmektedir.
- II. Bir toplumun geçmiş dinî inanışları, edebî eserlerinden hareketle çıkarılabilmektedir.
- III. Edebî eserler, toplumun din anlayışına yön vermişlerdir.

yargılardan hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız III
D) II ve III E) I ve III

2. Toplumu anlatan edebî eserlerden o döneme ait tarihî olayların bir değerlendirmesini bulmak mümkündür. Sözlü edebiyatımızın en önemli ürünü olan destanlar, olayların gerçekleştiği dönemin sosyal yapısını ortaya koyan özellikler taşır. Tevfik Fikret'in *Verin Zavallılara* şiirinde 1898 yılında meydana gelen Balıkesir depremi edebî bir dille anlatılmakta ve yaşanan gerçeği gözler önüne sermektedir. Depremin toplumda bıraktığı etki, insanların çaresizliği; kayıtlarda bulunmayan fakat yazarların ve şairlerin eserlerinde yansıtabileceği bir manzardır.

Bu parçadan hareketle edebiyat-tarih ilişkisi göz önünde tutularak aşağıdaki bilgilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Edebî eserlerin tarihten faydalanması inandırıcı olmaları bakımından mühimdir.
- B) Tarihî bir konu, kişilik ya da olay edebî eserlerde işlenebilir.
- C) Edebî eserler tarihî olayları konu edinirken gerçeklere ters düşmeyebilir.
- D) Edebî eserler yazıldıkları dönemden izler taşır.
- E) Tarih araştırılırken edebî metinler bilimsel kaynak olarak kullanılabilir.

3. • İslamiyet öncesi Türk edebiyatı, öz ve biçim bakımından millî nitelikler taşır ve ürünler dinî törenlerden doğmuştur.
- İslamiyet'i kabul eden ilk Türk devleti olan Karahanlılar Dönemi'nde, İslami Dönem'in ilk dil ve edebiyat ürünleri ortaya konmuştur.
- Divan edebiyatı Türklerin İslamiyet'i kabul ettikten sonra doğudan batıya yayılıp yerleştikleri geniş alanda oluşturdıkları ve altı yüzyıldan fazla süren edebiyattır.

Bu bilgilerden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Türkler, dinî inançlarını edebî eserlerle aktarmaya çalışmışlardır.
- B) İslamiyet'in getirdiği yeni inanç sistemi ve değer yargıları edebî eser vermeye oldukça uygundur.
- C) Dinî hayat, edebiyatı etkilemiş ve köklü değişimlere neden olmuştur.
- D) Edebiyat, dinin çoğunluğa ulaşmasında etkili bir araç olarak kullanılmıştır.
- E) İslamiyet'i kabul ettikten sonra edebî eserlerde İslamiyet öncesi inanışların izine rastlamak mümkün değildir.

4. **Aşağıdakilerden hangisi edebiyat ile din arasındaki ilişkiyi desteklemek amacıyla ileri sürülebilecek bir görüş değildir?**

- A) Divan edebiyatındaki münacat, naat gibi nazım türleri divanların başında yer almış dinî içerikli şiirlerdir.
- B) Sözlü edebiyatımızın en önemli ürünü olan destanlar olayların gerçekleştiği dönemin sosyal yapısını ortaya koyan özellikler taşır.
- C) Türk şiirinin bilinen ilk örneklerinin birçoğu dinî duyarlılığı aksettirir, alfabe değişikliğinde de dinin etkisi vardır.
- D) Divan edebiyatındaki rubai nazım biçimi dinî-tasavvufî içeriğin sunulmasında araç olarak kullanılmıştır.
- E) Fuzulî'nin *Su Kasidesi* adlı şiiri, edebiyatımızda Hz. Muhammet'e olan sevgiyi dile getiren en önemli şiirlerden biridir.

5. Dünya edebiyatında savaş konusunu işleyen romanların başında Tolstoy'un *Savaş ve Barış* adlı eseri gelir. Tolstoy, bu eserini savaş meydanlarını gezip, yaptığı gözlemlere dayanarak yazmıştır. Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı'na katılmasıyla birlikte savaş yılları, özellikle Çanakkale ve Kafkas Cepheleeri bizim edebiyatımızda en çok işlenen konular olmuştur. Peyami Safa'nın *Mahşer* olarak adlandırdığı ortam, savaş dolayısıyla ilan edilen olağanüstü hâl sonucunda İstanbul'da fakir ve zengin iki halk grubunun yaşadığı bir ortamdır. Edebiyatımızda Yakup Kadri, Halide Edip, Tarık Buğra gibi pek çok sanatçı savaşlar dönemini eserlerinde kaleme almıştır.

Bu parçadan hareketle edebiyat ve tarih arasındaki ilişki ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Eserler dönemin olaylarını yazarın bakış açısıyla bize yansıtan ürünlerdir.
B) Edebî eserler, bir tarih kitabı gibi olaylara bilimsel yaklaşmaz.
C) Tarih; sadece savaşlarıyla değil, barışlarıyla da edebî eserlerde karşımıza çıkar.
D) Edebî eserler tarihî olayları anlatırken gerçeklerden yola çıkar.
E) Romanlar, içinde yaşanan dönemi yansıtan edebî kurgulardır.

H
I
Z
R
E
N
K

6. Bana kefindir yatak sana tabuttur havuz
Sen kıvrıl ben gideyim son peygamber kılavuz
Yol onun varlık onun gerisi hep angarya
Yüzüstü çok süründün ayağa kalk Sakarya

Necip Fazıl'ın bir şiirinden alınan bu parçadan hareketle din-edebiyat ilişkisiyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Millî konular dinî kavramlarla desteklenirse daha etkili olur.
B) Necip Fazıl sadece dinî içerikli şiirler yazmıştır.
C) Dinî hayat, edebî dönemleri belirleyen etkenlerden biridir.
D) Edebiyat dinî hayatı, dinî hayat ise edebiyatı ve dili etkiler.
E) Türklerin alfabe değiştirmelerinde belirleyici faktör dindir.

7. Tarih bilimi, bir olayın sebeplerini ve sonuçlarını objektif olarak aktarırken edebiyat ise bu olayın toplum üzerindeki her türlü etkisini ve arka planda kalan her şeyi aktarır. Örneğin Kurtuluş Savaşı'nı bugüne taşıyan ve anlatan tarih bilimidir ancak bu mücadelenin toplumdaki etkisini, günlük yaşamdaki izlerini ve sonrasındaki toplum yapısını başta romanlar olmak üzere çeşitli eserlerle anlatan da edebiyattır. Kurtuluş Savaşı'nı her detayıyla kavramak için hem tarihî metinleri hem de o döneme ışık tutan edebî eserleri bir arada tutmak önemli olacaktır. Bu açıdan bakıldığında tarih ve edebiyat ilişkisi son derece güçlüdür.

Bu parçadan hareketle,

- I. Bir milletin edebiyatı; millî ruhu ve millî hayatı göstermek için en gerçekçi unsur sayılabilir.
II. Edebiyat, toplumun bir kurumu olmasından dolayı, kendisini meydana getiren toplumun diğer kurumlarıyla bağlı ve onlarla uyumludur.
III. Edebiyat bir milletin uzun asırlar esnasında geçirdiği fikrî ve hissî gelişmeyi belirten bütün kalem ürünlerini inceleme ile onun manevi hayatını tasvire çalışır.

yargılarından hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

8. **Türk edebiyatının dönemlere ayrılmasında,**

- I. Edebî akımlar
II. Dinî hayat
III. Kültürel farklılaşma
IV. Tarihî olaylar
V. Sosyal yapı

unsurlarından hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) II ve III
D) II, III ve IV E) I, II, III ve IV

9. Aşağıdakilerden hangisinde Türk edebiyatının ana dönemleri sırasıyla doğru olarak verilmiştir?

- A) Sözlü Dönem - Yazılı Dönem
- B) Tanzimat Dönemi - Servetifünun Dönemi - Fecriatî Dönemi - Millî Edebiyat - Cumhuriyet Dönemi
- C) Anonim Halk Edebiyatı - Âşık Tarzı Türk Edebiyatı - Dinî - Tasavvufî Türk Edebiyatı
- D) İslamiyet Öncesi - İslami Dönem - Batı Etkisinde Gelişen Türk Edebiyatı
- E) Halk Edebiyatı- Divan Edebiyatı - Cumhuriyet Edebiyatı

10. Divan edebiyatı, Türklerin, Müslümanlığı kabul etmelerinden sonra İslam medeniyeti etkisinde ortaya koydukları edebiyat türüdür. İslami edebiyat, yüksek zümre edebiyatı, havas edebiyatı, saray edebiyatı, enderun edebiyatı, klasik edebiyat, eski edebiyat gibi adlarla da anılan bu edebiyat en yaygın kullanımla divan edebiyatı adıyla anılmıştır. Bunun nedeni şairlerin manzumelerini topladıkları eserlere divan denmesidir. Divan edebiyatı, saray ve medrese çevresinde aydın topluluğun edebiyatı olarak gelişti. Türklerin İslamiyet'i kabul etmelerinden sonra medrese kültürü ile yetişen şairlerin Farsçayı edebiyat dili olarak benimsemeleri, aruzun Türk edebiyatına da girmesini sağladı.

Bu parçadan hareketle;

- I. Kültürel değişim
- II. İslamiyet'in kabulü
- III. Dil anlayışı
- IV. Sanat anlayışı
- V. Dinî hayat

Türk edebiyatının dönemlere ayrılmasındaki bu ölçütlerden hangileri divan edebiyatının oluşumunda etkili olmuştur?

- A) I ve II
- B) II ve V
- C) III, IV ve V
- D) I, III, IV ve V
- E) I, II, III, IV ve V

11. ---- sözlü ve yazılı olmak üzere iki kolda gelişmiştir. Öz ve biçim bakımından millî nitelikler taşır ve ürünler dinî törenlerden doğmuştur. Ürünleri anonim olan bu dönemde şiirler şölen, toy, sığır, yuğ adı verilen törenlerde söylenmiş ve yabancı etkilerden uzak sade bir dil kullanılmıştır.

Bu parçada verilen bilgilere göre boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) İslamiyet Öncesi Türk Edebiyatı
- B) İslami Dönem Türk Edebiyatı
- C) Batı Etkisinde Gelişen Türk Edebiyatı
- D) Millî Edebiyat
- E) Anonim Halk Edebiyatı

12. Aşağıdaki açıklamalardan hangisi edebiyat ile tarih arasındaki ilişkinin varlığını destekleyici nitelikte değildir?

- A) Evliya Çelebi'nin *Seyahatname* adlı eseri bazı yönleriyle tarihe kaynaklık etmektedir.
- B) Kemal Tahir, *Devlet Ana* romanında; Tarkan Buğra *Osmancık* romanında kuruluş sürecindeki Osmanlı'yı işlemiştir fakat her iki yazar da olaylara farklı bir bakış açısıyla yaklaşmıştır.
- C) *Orhun Yazıtları*, *Kutadgu Bilig*, *Divânü Lügati't-Türk*, *Muhakemetü'l Lûgateyn*, *Oğuz Kağan Destanı*, *Seyahatname* gibi eserler, edebiyat tarihi için de tarih için de kaynak niteliği taşır.
- D) *Kıralk Konak*, Osmanlı Devleti'nin çöküş devrindeki yozlaşmaları ve Batılılaşmayı, farklı kuşaklar ve tercih edilen kıyafetler üzerinden ele alan, bir döneme ışık tutan bir eserdir.
- E) 1975'te bir bahar günü başlayıp günümüze kadar gelen, İstanbullu zengin çocuğu Kemal ile uzak ve yoksul akrabası Füsün'un hikâyesini Orhan Pamuk *Masumiyet Müzesi*'nde anlatır bize.

Edebiyatın Tarih ve Din ile İlişkisi - Türk Edebiyatının Tarihî Dönemleri

13. • 1860 yılında Şinasi ve Agâh Efendi'nin ilk özel gazete olan *Tercüman-ı Ahvali* çıkarmasıyla başlamıştır.
- Sanatçılar "Sanat toplum içindir" görüşünü benimsemişlerdir.
 - Divan edebiyatındaki parça güzelliği yıkılmış, konu bütünlüğü önemsenmiştir.
 - Bu dönem edebiyatımızda Batılı tarzda eserlerin kaleme alındığı ilk dönemdir.
 - Şinasi, Ziya Paşa, Namık Kemal, Ahmet Mithat Efendi, Şemsettin Sami bu dönemin temsilcilerindendir.

Özellikleri verilen bu edebiyat dönemi, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Servetifünun Dönemi
- B) Millî Edebiyat Dönemi
- C) Tanzimat Dönemi
- D) Cumhuriyet Dönemi
- E) Fecriati Dönemi

14. Halide Edip Adıvar, *Yeni Turan* romanında Osmanlı Devleti'nin yıkılmasını yavaşlatmak için yeni düşünce ortaya koyduğu gibi Türk milletinin yeniden kuruluş ve kurtuluşu için çareler arar. Bu nedenle bireysel duygu ve fikirlerin yanında memleketin sorunlarını işlemeye başlar. Roman da bireysellikten millî olana yönelen yazar; yabancılaşmayı, değerler yozlaşmasını, eğitim ve sağlık problemlerini işlerken vatan aşkı, millî benlik, millet bilinci gibi konuları yücelterek ülkenin yeniden kuruluş ve kurtuluşunu dile getirir.

Bu parçadan hareketle Halide Edip Adıvar'ın Türk edebiyatının hangi döneminde edebî ürün verdiği söylenebilir?

- A) Tanzimat Dönemi
- B) Servetifünun Dönemi
- C) Fecriati Dönemi
- D) Millî Edebiyat Dönemi
- E) Halk Edebiyatı

15. • Dil sürekli değişen ve kendisini yenileyen bir canlıdır. Bir milletin sosyal, dinî, siyasi hayatındaki değişme ve gelişmeler dilin de değişmesine neden olur.
- Türkler, tarih boyunca üç farklı medeniyet içinde yer almıştır: Göçebe kültür, İslami kültür, Batı kültürü. İslamiyet öncesinde göçebe bir yaşamı benimseyen Türkler, İslamiyet'in kabulüyle birlikte yerleşik hayatı benimsemeye başlamıştır.
 - İslamiyet'in kabulüyle birlikte Kur'an, hadis, peygamberler tarihi, dört halife, tasavvuf gibi İslamiyet'le ilgili kavramların edebiyatımızda yer almaya başladığını görüyoruz.
 - Servetifünun ve Fecriati Dönemlerinde sanatçılar, başlangıçta bireysel düşüncelerini öne çıkarırken sonraları toplumsal düşüncelerini ön plana çıkarmışlardır.
 - Batı kültürüyle gelen vatan, hak, adalet, özgürlük, kanun gibi kavramlar kültürel yapımızda büyük değişikliklere neden olmuş, bu değişiklikler edebiyatımıza da yansımıştır.

Türk edebiyatının tarihî dönemlere ayrılmasındaki ölçütlerden hangisinden bu maddelerde söz edilmiştir?

- A) Dil anlayışı
- B) Dil coğrafyası
- C) Dinî hayat
- D) Kültürel farklılaşma
- E) Sanat anlayışı

16. **Aşağıdaki dönemlerden hangisi "Batı Etkisinde Gelişen Türk Edebiyatı" içerisinde yer almaz?**

- A) Tanzimat Edebiyatı
- B) Servetifünun Edebiyatı
- C) Millî Edebiyat
- D) Cumhuriyet Edebiyatı
- E) Halk Edebiyatı

17. İlk yazılı kaynağımız olan *Kök Türk Yazıtları*'nda Kök Türklerin dinî inancının etkileri açıkça görülür. Daha sonra ortaya çıkan Uygurlardan kalma eserlerde, Budizm ve Mani dininin yoğun etkisi vardır. Bu dönemde yer alan *Kalyanamkara ile Papamkara*, *Altun Yaruk* ve *Sekiz Yükmek* adlı yapıtlarda Budizm etkisi açıktır.

Bu parçadan hareketle din ve edebiyat ilişkisi hakkında aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Din, edebiyatın beslendiği bir kaynak olmuştur.
- B) Türk edebiyatının ilk kaynaklarından itibaren dinin etkileri görülmektedir.
- C) Din, kendisini ifade ederken edebiyatı bir araç olarak kullanmıştır.
- D) Edebiyatın şekillenmesinde dinin önemli bir yeri vardır.
- E) Edebî eserlerde toplumun inanışlarına dair bilgiler edinmek mümkündür.

18. İlk defa bilinçli bir şekilde bir araya gelen bir topluluktur. Kendilerine “Edebiyat-ı Cedideciler” (Yeni Edebiyatçılar) adını vermişler ancak 1930’lardan sonra bu ad yerine “---- topluluğu” kullanılmıştır. ---- sanatçıları siyasi şartların ağırlığı nedeniyle siyasi ve toplumsal konulardan uzak durmuşlardır. Topluluk sanatçıları; ağır, sanatlı ve süslü bir dil kullanmışlardır. Sanatçılar hiç kimsenin kullanmadığı Arapça ve Farsça sözcük ve tamlamalara yer vermişlerdir.

Parçada bırakılan boşluklara aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Fecriati
- B) Tanzimat
- C) Servetifünun
- D) Millî Edebiyat
- E) Cumhuriyet

19. günler geçer ve çalışır şafağın değirmeni

kim bilebilir ki kimi neyi eskittiğini

ben ne kadar önemserdim kendimi hay Allah

sen ne kadar kumraldın aynalarda hay Allah

temmuz tam bu işe göredir bana kalırsa

gel bağışlayalım birbirimizi

Bu şiir Batı etkisinde gelişen Türk edebiyatının hangi dönemini yansıtmaktadır?

- A) Tanzimat Dönemi
- B) Servetifünun Dönemi
- C) Fecriati Dönemi
- D) Millî Edebiyat Dönemi
- E) Cumhuriyet Dönemi

20. Edebiyat, en çok olayların sonuçları çerçevesinde tarihten yararlanır. Olayların insanlar üzerindeki etkilerine, yaşanmışlıklara, olayların toplumsal ve psikolojik etkilerine dikkat ederek olayları yeniden kurgulamaya çalışır. Son derece geniş bir konu alanına sahip olan tarih, edebiyat açısından bulunmaz bir nimet olarak karşımıza çıkmaktadır. Bundan dolayı da edebiyat ile tarih iç içe geçmiş bilimler olup edebiyat tarihi anlayışını da ortaya çıkarmıştır.

Bu parçada geçen bilgilerden hareketle edebiyat-tarih ilişkisi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Edebiyat, tarihî olayların sonuçları dolayısıyla toplumda yarattığı etkileri bir kurgu çerçevesinde gözler önüne serebilmektedir.
- B) Tarihî olaylardan beslenen eserlerin bire bir gerçekliği yansıttığı söylenemez.
- C) Eserlerde işlenen tarihî olaylar, dönemin sosyal durumu hakkında bilgi sahibi olmamızı sağlayabilir.
- D) Tarih, edebiyat için geniş konu alanına sahip bir alandır.
- E) Edebiyat, tarih olmasaydı konu bulma açısından sıkıntı içerisinde olacaktı.

21. Genç çağdaydım, kendimi bir dikenli yolda buldum;

Hıçkırıklar işittim, gül ve bülbül bağlarından.

Felâketler topladım, Anadolu dağlarından;

Uzun sazlı âşıklar diyarında şair oldum.

Ezgi koydum, âhlarla, figanlarla Türk şî'rine,

Öz dilimle haykırdım, "Ey milletim, uyan!" diye;

Viran yurdun dolaştım, bir şehirden bir şehrine;

Saç ve sakal ağarttım ben de "Vatan, vatan!" diye.

Bu dizelerin biçim ve içerik yönüyle Türk edebiyatının hangi dönemine ait olduğu söylenebilir?

- A) Servetifünun Edebiyatı
- B) Millî Edebiyat
- C) Halk Edebiyatı
- D) Divan Edebiyatı
- E) Tanzimat Edebiyatı

22. 1923'ten 1940'a kadar devam eden dönemde Kurtuluş Savaşı'nın yarattığı birliğin, yapılan inkılaplar ve reformların etkisiyle sanatçılar "memleket edebiyatı" anlayışıyla Anadolu'ya yönelir. ----- eserlerinde öz Türkçecilik anlayışının da etkisiyle genel olarak açık ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Anadolu; doğal güzellikleri, insanı, sosyal hayatı ve folkloruyla edebî eserlere yansımış, Türk tarihi ve Atatürk'le ilgili konular ağırlık kazanmış, 1940'lı yıllardan sonra ise bireysel duygu ve sorunlar da ele alınmıştır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Fecriatî Edebiyatı
- B) Tanzimat Edebiyatı
- C) Servetifünun Edebiyatı
- D) Millî Edebiyat
- E) Cumhuriyet Edebiyatı

23. I. Metin

Saçma ey göz eşkden gönlümdeki odlara su

Kim bu denlû dutuşan odlara kılmaz çâre su

Âb-gündür günbed-i devvâr rengi bilmezem

Yâ muhîr olmuş gözümde günbed-i devvâra su

II. Metin

İncecikten bir kar yağar

Tozar Elif Elif diye

Deli gönül abdal olmuş

Gezer Elif Elif diye

Elif'in uğru nakışlı

Yavru balaban bakışlı

Yayla çiçeği kokuşlu

Kokar Elif Elif diye

Numaralanmış metinler sırasıyla aşağıdaki edebî dönemlerden hangilerine aittir?

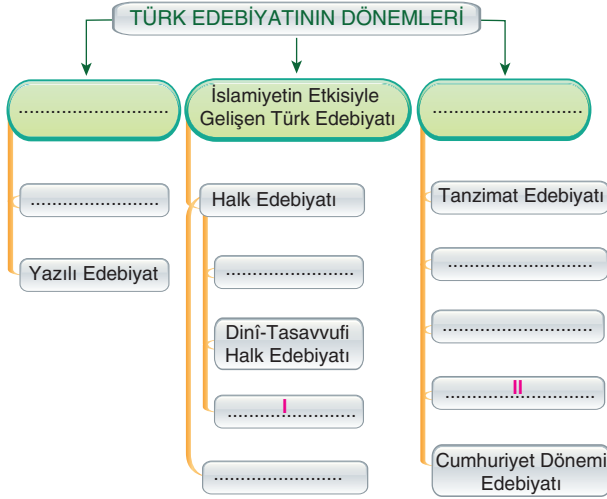
	I	II
A)	Servetifünun Edebiyatı	Tanzimat Edebiyatı
B)	Divan Edebiyatı	Halk Edebiyatı
C)	Tanzimat Edebiyatı	Cumhuriyet Edebiyatı
D)	Divan Edebiyatı	Cumhuriyet Edebiyatı
E)	Servetifünun Edebiyatı	Halk Edebiyatı

24. Türkler VIII. yüzyıldan itibaren Müslümanlığın etkisinde kalmış ancak İslamiyet'in Türkler arasında yayılması X. yüzyılda gerçekleşmiştir. İslam uygarlığı etkisinde verilen ilk eserler -----, -----, ----- ve ----- adlı eserlerdir. Bu dönem "Geçiş Dönemi" olarak da bilinmektedir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) *Risaletü'n-Nushiyye*
- B) *Divânü Lugati't-Türk*
- C) *Atabetü'l-Hakâyık*
- D) *Divân-ı Hikmet*
- E) *Kutadgu Bilig*

25.

Yukarıdaki şemada "I" ve "II" numarayla belirtilen yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangileri getirilebilir?

- A) Servetifünun Edebiyatı - Millî Edebiyat
- B) Divan Edebiyatı - Anonim Halk Edebiyatı
- C) Âşık Tarzı Halk Edebiyatı - Millî Edebiyat
- D) Sözlü Edebiyat - Fecriati Edebiyatı
- E) Divan Edebiyatı - Servetifünun Edebiyatı

OPTİK DEĞERLENDİRME

KAZANIM TABLOSU

SORU	KAZANIM	DOĞRU	YANLIŞ
1	Edebiyat tarih ilişkisi		
2	Edebiyat tarih ilişkisi		
3	Edebiyat tarih ilişkisi		
4	Edebiyat tarih ilişkisi		
5	Edebiyat tarih ilişkisi		
6	Edebiyat tarih ilişkisi		
7	Edebiyat tarih ilişkisi		
8	Türk edebiyatının dönemlere ayrılması		
9	Türk edebiyatının dönemleri		
10	Türk edebiyatının dönemlere ayrılmasındaki ölçütler		
11	Türk edebiyatının dönemleri		
12	Edebiyat tarih ilişkisi		
13	Türk edebiyatının dönemleri		
14	Türk edebiyatının dönemleri		
15	Türk edebiyatının dönemlere ayrılmasındaki ölçütler		
16	Türk edebiyatının dönemleri		
17	Edebiyat tarih ilişkisi		
18	Türk edebiyatının dönemleri		
19	Türk edebiyatının dönemleri		
20	Edebiyat tarih ilişkisi		
21	Türk edebiyatının dönemleri		
22	Türk edebiyatının dönemleri		
23	Türk edebiyatının dönemleri		
24	Türk edebiyatının dönemleri		
25	Türk edebiyatının dönemleri		

H
I
Z
R
E
N
K

ÜNİTE

KONU

ÖĞRENCİNİN
ADI
SOYADI
SINIF
NO

DEĞERLENDİRME

Edebiyata Giriş

Türkçenin Tarihî Gelişimi

DOĞRU

YANLIŞ

NET

PUAN

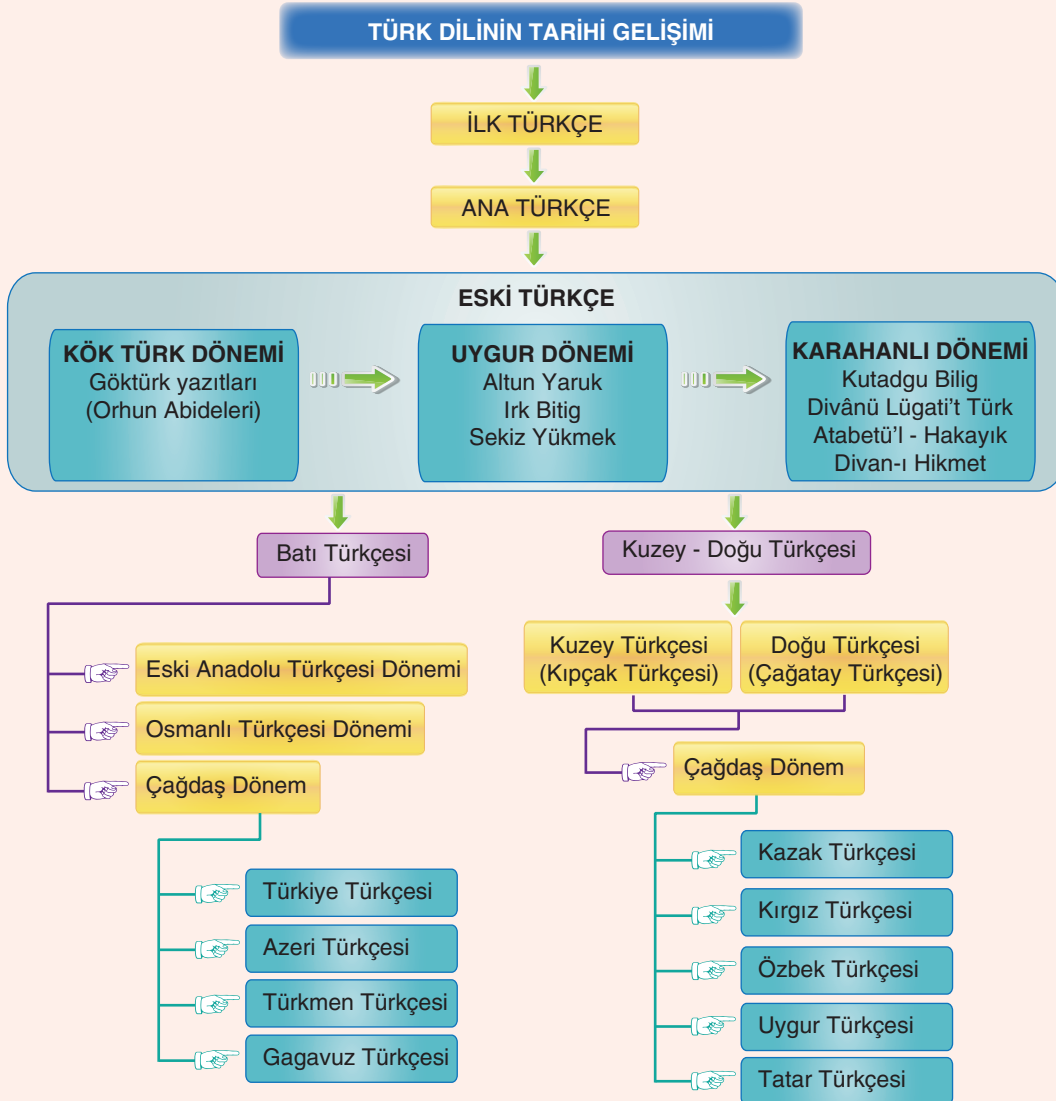

HİT-02 Dijital Test

Konu ile ilgili daha fazla
soru çözmek için kare kodu
okutunuz.HiT
02

HiT BİLGİ

Türk dilinin ortaya çıkış tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Türkçenin bilinen yazılı metinlerinden önceki dönemleri “karanlık dönem” olarak kabul edilmektedir. *Orhun Kitabeleri*’nin dikildiği 8.yy.dan günümüze kadar Türk dilinin tarihi gelişimi şu şekildedir:

1. Türklerin VIII. yüzyıldan XIII. yüzyıla kadar kullandıkları tek yazı dili Eski Türkçedir. Eski Türkçe; ---, ---- ve ---- devirlerini içine alır. Türkler bu zaman içinde birbirlerinden ayrı bölgelerde yeni kültür merkezleri meydana getirmelerine rağmen hep bu dile bağlı kalmışlardır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

- A) Kök Türk, Selçuklu, Osmanlı
- B) Kök Türk, Uygur, Karahanlı
- C) Uygur, Karahanlı, Çağatay
- D) Selçuklu, Osmanlı, Eski Anadolu
- E) Uygur, Karahanlı, Osmanlı

3. Türkçenin milattan birkaç bin yıl öncesinde Altay dil birliğine kadar uzanan bir tarihi vardır ancak Türkçenin bu dönemiyle ilgili tespitler teorilere dayanmaktadır. Bu dönemle ilgili yazılı bir belge olmadığından dönem “Sözlü Edebiyat Dönemi” olarak adlandırılmıştır. Sözlü Edebiyat Dönemi’nde kuşaktan kuşağa aktararak geleceğe taşıyan edebî ürünler ancak 11. yüzyılda Kaşgarlı Mahmut tarafından ---- adlı eser ile yazıya geçirilmiştir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilirse yapılan açıklama doğru olur?

- A) *Divanu Lügati’t-Türk*
- B) *Kutadgu Bilig*
- C) *Nehcü’l- Feradis*
- D) *Atabetü’l- Hakayık*
- E) *Risaletü’n-Nushiye*

H
I
Z
R
E
N
K

2. Türklerin tarih boyunca kullandıkları alfabeler içerisinde kullanım süresi uzunluğu ve yayılma alanı bakımından en başta gelen alfabedir. 10. yüzyıldan 20. yüzyıla kadar kullanılmıştır. İslamiyet’in kabulüyle birlikte yaygınlık kazanmaya başlayan bir alfabedir. Özellikle dinî kavramların Türkçedeki telaffuzunun ve doğru yazılışının zor olması, bu alfabenin yaygınlık kazanmasını sağlamıştır.

Parçada sözü edilen alfabe aşağıdakilerin hangisidir?

- A) Kiril
- B) Latin
- C) Uygur
- D) Arap
- E) Kök Türk

4. Türkçenin tarihî gelişimi içerisinde aşağıdakilerden hangisi “Batı Türkçesinin” kollarıdır?

- A) Eski Anadolu Türkçesi - Osmanlı Türkçesi - Türkiye Türkçesi
- B) Kuzey Türkçesi - Doğu Türkçesi - Kıpçak Türkçesi
- C) Özbek Türkçesi - Uygur Türkçesi - Nogay Türkçesi
- D) Eski Türkçe - Orta Türkçe - Yeni Türkçe
- E) Karaçay Türkçesi - Kırgız Türkçesi - Kazak Türkçesi

5. Latin alfabesi ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisine ulaşamaz?

- A) 8'i ünlü, 21'i ünsüz olmak üzere 29 harften oluşmuştur.
- B) Arap alfabesinin Türkçenin yapısına uymaması, Latin alfabesine geçişin önemli nedenlerindendir.
- C) Önceki alfabenin tersine, sağdan sola doğru yazılır.
- D) 1928 yılında ülkemizde kullanılmaya başlanmıştır.
- E) Bu alfabe, Türk tarihinde ilk kez Cumhuriyet Dönemi'nde kullanılmıştır.

7. Türkçenin belgelenmeye başladığı dönemdir. V-X. yüzyıllar arasındaki dönemi kapsar. Orhun ve Yenisey yazıtları ile Uygurca belgeler bu dönemin ürünleridir. Dönem, Kök Türk Türkçesi ve Uygur Türkçesi olmak üzere ikiye ayrılır.

Buna göre "Uygur Dönemi" Türk dilinin tarihî gelişimi içerisinde hangi dönemde yer almaktadır?

- A) Eski Türkçe Dönemi
- B) Orta Türkçe Dönemi
- C) Yeni Türkçe Dönemi
- D) Modern Türkçe Dönemi
- E) Altay Dil Birliği Dönemi

6. Göçler, din değişikliği, başka milletlerle sosyalleşme, dil inkılabı gibi nedenlerle tarihî süreç içinde kullandığımız alfabeler değişmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi Türklerin kullandığı alfabelerden biri değildir?

- A) Köktürk
- B) Uygur
- C) Soğd
- D) Kiril
- E) Arap

8. Özellikle Sovyetler Birliği zamanında Orta Asya Türk devletlerinde kullanılmıştır. Sovyetler Birliği kendisine bağlı Türklere, Slavların kullandığı alfabeyi kullanmayı zorunlu kılmıştır. 1991 senesinde Sovyetler Birliği yıkılınca, bazı ülkeler Latin alfabesine geçmiştir. Bu alfabe 38 harf içerir, alfabede 11 tane sesli harf bulunmaktadır, soldan sağa doğru yazılıp okunmaktadır.

Bu parçada sözü edilen alfabe aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Latin
- B) Arap
- C) Soğd
- D) Uygur
- E) Kiril

9. • Soğd alfabesinden geliştirilmiş bir yazı sistemidir.
- 4 ünlü 14 ünsüz toplam 18 harften oluşur, sağdan sola bitişik yazılan harflerin başta sonda ve ortada yazılış biçimleri değişmektedir.
- *Kutadgu Bilig* ve *Atabetü'l-Hakayık*'ın günümüze kalan en iyi nüshaları ve *Altun Yaruk*, *Sekiz Yükmek*, *Prens Kalyanankara ile Papamkara* bu alfabe ile yazılmıştır.
- Türklerin kullandığı ikinci alfabedir.

Numaralanmış cümlelerde sözü edilen alfabe aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kök Türk B) Uygur C) Latin
- D) Arap E) Kiril

11. 20. yüzyılın başlarından günümüze Türk dilinin yaşayan bütün lehçe ve ağızları bu döneme girmektedir. Türk dili bu dönemde sayısı on beşe ulaşan yeni yazı diline sahip olmuş, konuşan sayısı ve coğrafi yaygınlık bakımından dünyada ilk on dil arasına girmiştir. Türkçe; bilim, sanat ve edebiyat eserleri verme bakımından da gelişmesini sürdürmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada söz edilen dönem içinde yer almaz?

- A) Türkmen Türkçesi
- B) Karahanlı Türkçesi
- C) Türkiye Türkçesi
- D) Özbek Türkçesi
- E) Tatar Türkçesi

H
I
Z
R
E
N
K

10. I. Orta Türkçe Dönemi
- II. Eski Türkçe Dönemi
- III. Altay Dil Birliği Dönemi
- IV. Yeni Türkçe Dönemi
- V. İlk Türkçe Dönemi

Türkçenin tarihî gelişimi sırasıyla hangi seçenekte doğru verilmiştir?

- A) III - V - IV - II - I B) V - IV - III - II - I
- C) V - II - I - III - IV D) III - V - II - I - IV
- E) IV - V - III - I - II

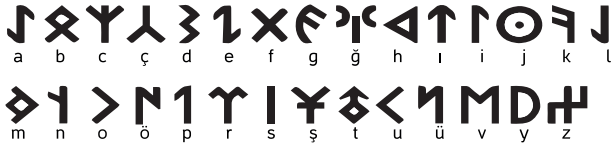
12. Orta Türkçe Dönemi'nde Türkler İslam kültürü etkisine girmişlerdir. Buna bağlı olarak bu dönemde Arap alfabesi kullanılmaya başlanmıştır. Arap alfabesiyle yazılan ilk eserler *Kutadgu Bilig*, *Divanu Lugati't-Türk*, *Atabetü'l-Hakâyık* ve *Risaletü'n-Nushiye*'dir. Arap alfabesi 20. yüzyılın başlarına kadar birçok Türk topluluğu tarafından kullanılmıştır.

Bu parçadaki bilgi yanlışının giderilmesi için aşağıdakilerden hangisi yapılmalıdır?

- A) "Arap alfabesi" yerine "Uygur alfabesi" getirilmelidir.
- B) "Orta Türkçe" yerine "Eski Anadolu Türkçesi" getirilmelidir.
- C) *Atabetü'l-Hakâyık* parçadan çıkarılmalıdır.
- D) "20. yüzyıl" yerine "18. yüzyıl" getirilmelidir.
- E) *Risaletü'n-Nushiye* parçadan çıkarılmalıdır.

Türkçenin Tarihî Gelişimi

13.

Yukarıdaki görselde günümüz Türkçesindeki karşılıkları da verilen alfabe aşağıdaki dönemlerin hangisinde kullanılmıştır?

- A) Altay Dil Birliği Dönemi
- B) Eski Türkçe
- C) Orta Türkçe
- D) Eski Anadolu Türkçesi
- E) Modern Türkçe

15. “Üstte mavi gök, altta yağız yer kılındıkta ikisi arasında insanoğlu kılınmış. İnsanoğlunun üzerine ecdadım Bumın Kağan, İstemi Kağan oturmuş. Oturarak Türk milletinin ilini, töresini tutuvermiş, düzenleyivermiş.”

Orhun Kitabeleri’nden alınarak günümüz Türkçesine aktarılan bu metin Türkçenin aşağıda verilen dönemlerinden hangisine aittir?

- A) Orta Türkçe
- B) Altay Dil Birliği Dönemi
- C) Eski Türkçe
- D) Yeni Türkçe
- E) İlk Türkçe

H
I
Z
R
E
N
K

14. I. Kuzey-Doğu Türkçesinin esasını Oğuz Türkçesi oluşturur.
- II. Eski Türkçe Dönemi; Kök Türkçe, Uygurca ve Karahanlı yazı dillerini kapsar.
- III. Kutadgu Bilig, Divan-ı Lügati’t Türk, Atabetü’l Hakiyik, Divan-ı Hikmet geçiş dönemi eserleridir.
- IV. Kök Türk Yazıtları “Türk” adının geçtiği ilk Türkçe metinlerdir.
- V. Türkçenin bilinen en eski yazılı ürünleri 8. yüzyıla aittir.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlış vardır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

16. Batı Türkçesinin üçüncü devresi Türkiye Türkçesi devresidir. Genellikle ----- bu dönemin başlangıcı kabul edilir. 1908 yılından bu yana yüz yıldan fazla bir zamanı içine alan bu devrede Türkçe yabancı gramer şekillerini bırakmış ve kendi yatağında akmaya başlamıştır. Bu devrin temelinde, İstanbul konuşmasının esas alındığı bir yazı dili vardır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Tanzimat Fermanı
- B) Islahat Fermanı
- C) Harf İnkılabı
- D) Yeni Lisan Hareketi
- E) Tanzimat Edebiyatı

17. Batı Türkçesi, XII. yüzyılın sonları ile XIII. yüzyılın başlarından günümüze kadar devam eden Eski Türkçeden sonra Türkçenin iki büyük kolundan biridir. Batı Türkçesi, tarihî gelişimi içinde üç ana döneme ayrılır. Türkçenin XIII ve XV. yüzyıllar arasındaki dönemi ----- adını alır. Bu dönemin özellikleri *Yunus Emre Divanı*, *Mantıku't-Tayr*, *Garipname* vb. eserlerde görülmektedir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Osmanlı Türkçesi
- B) Eski Anadolu Türkçesi
- C) Çağatay Türkçesi
- D) Karahanlı Türkçesi
- E) Azeri Türkçesi

18. Adnan, Eski Türkçe Dönemi'ne ait eserleri aşağıda listelemiştir:

Kök Türk Metinleri

- I. *Bilge Kağan Yazıtı*
- II. *Kültigin Yazıtı*
- III. *Tonyukuk Yazıtı*

Uygur Metinleri

- I. *Altun Yaruk*
- II. *Sekiz Yükmek*
- III. *İrk Bitig*
- IV. *Babürname*

Listenin doğru olması için yukarıda verilen eserlerden hangisi listeden çıkarılmalıdır?

- A) *Tonyukuk Yazıtı*
- B) *Sekiz Yükmek*
- C) *Babürname*
- D) *Kültigin Yazıtı*
- E) *İrk Bitig*

19. Batı Türkçesinin III. dönemini oluşturur. Ömer Seyfettin ve arkadaşlarının konuşma dilinden (İstanbul ağız) yeni bir yazı dili oluşturmak amacıyla *Genç Kalemler* dergisinde başlattıkları Yeni Lisan Hareketi bu dönemin başlangıcı kabul edilir. Bu hareketin temsilcileri "Millî bir edebiyat meydana getirmek için önce millî bir dile ihtiyaç vardır." düşüncesiyle hareket etmişlerdir.

Bu parçada bahsedilen dönem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Türkiye Türkçesi
- B) Osmanlı Türkçesi
- C) Azeri Türkçesi
- D) Türkmen Türkçesi
- E) Çağatay Türkçesi

20. Türklerin İslamiyet'i resmî din olarak kabul etmesiyle Türkçenin yeni bir dönemi başlamış; *Kutadgu Bilig*, *Divanı Lügati't-Türk*, *Atabetü'l-Hakayık* ve *Divan-ı Hikmet* gibi Türk kültür tarihinin önemli eserleri bu Türkçeyle verilmiştir. "Hakaniye Türkçesi" olarak da bilinen bu dönemdeki Türkçe, ---- dir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) Köktürk Türkçesi
- B) Karahanlı Türkçesi
- C) Uygur Türkçesi
- D) Eski Anadolu Türkçesi
- E) Osmanlı Türkçesi

Türkçenin Tarihî Gelişimi

21. Batı Türkçesinin ikinci devresidir. 16. yüzyıldan 20. yüzyılın başına kadar devam eder. Eski Anadolu Türkçesi ile Türkiye Türkçesi arasındaki dönemdir. Eski Türkçenin etkileri kaybolmuş, dile yeni gramer şekilleri girmiştir. Bu dönemde kültürel etkileşimden dolayı dilimizde Arapça ve Farsça unsurlar, kelime ve terkipler bolca yer almıştır.

Bu parçada söz edilen devre aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Karahanlı Türkçesi
- B) Azeri Türkçesi
- C) Osmanlı Türkçesi
- D) Çağatay Türkçesi
- E) Kıpçak Türkçesi

23. Alp Er Tonga öldi mü

İsiz ajun kaldı mu

Ödlek öçin aldı mu

Emdi yürek yırtılır

Saka hükümdarı Alp Er Tunga'nın ölümü üzerine söylenen bu sagu, Türkçenin hangi döneminde yazılan eserde yer almaktadır?

- A) Osmanlı Türkçesi
- B) Eski Anadolu Türkçesi
- C) Batı Türkçesi
- D) Türkiye Türkçesi
- E) Eski Türkçe

H
I
Z
R
E
N
K

22. Sözüüm söyledim men bitidim bitig

Sunup iki ajunnı tudgu elig

Kitap atı urdum Kutadgu Bilig

Kutadsu olıglıka tutsu elig

Kişi iki ajunnı tutsa kutun

Kutadmış bolur bu sözüüm çın bütün

Bu dizelerin alındığı eser aşağıdaki dönemlerden hangisine aittir?

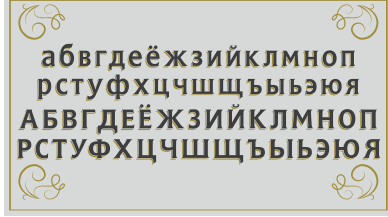
- A) Uygur Dönemi
- B) Osmanlı Dönemi
- C) Kök Türk Dönemi
- D) Karahanlı Dönemi
- E) Eski Anadolu Türkçesi Dönemi

24. Batı kültürüyle yetişen yeni kuşak sanatçıları, Batı edebiyatı yolunda yeni bir çığır açmışlardır. Bu edebî dönem; Tanzimat edebiyatı, Servetifünûn edebiyatı, fecriâtî edebiyatı, millî edebiyat ve Cumhuriyet Dönemi edebiyatı olmak üzere dönemlere ayrılır.

Bu parçada söz edilen millî edebiyat ve Cumhuriyet Dönemi edebiyatı Türkçenin hangi dönemi içinde oluşmuştur?

- A) Eski Türkçe
- B) İlk Türkçe
- C) Orta Türkçe
- D) Yeni Türkçe
- E) Modern Türkçe

25.

Türkçenin farklı dönemlerinde kullanılan yukarıdaki alfabeler sırasıyla hangileridir?

- A) Uygur – Kök Türk
- B) Kiril – Uygur
- C) Kök Türk – Kiril
- D) Kök Türk – Latin
- E) Kiril – Kök Türk

OPTİK DEĞERLENDİRME

KAZANIM TABLOSU

SORU	KAZANIM	DOĞRU	YANLIŞ
1	Türkçenin tarihî gelişimi		
2	Türklerin kullandıkları alfabeler		
3	İlk Türk İslam eserleri		
4	Türkçenin tarihî gelişimi / Batı Türkçesi		
5	Türklerin kullandıkları alfabeler		
6	Türklerin kullandıkları alfabeler		
7	Türkçenin tarihî gelişimi		
8	Türklerin kullandıkları alfabeler		
9	Türklerin kullandıkları alfabeler		
10	Türkçenin tarihî gelişimi		
11	Türkçenin tarihî gelişimi / Batı Türkçesi		
12	Türkçenin tarihî gelişimi/ Orta Türkçe		
13	Türklerin kullandıkları alfabeler		
14	Türkçenin tarihî gelişimi		
15	Türkçenin tarihî gelişimi /Eski Türkçe		
16	Türkçenin tarihî gelişimi		
17	Türkçenin tarihî gelişimi / Batı Türkçesi		
18	Eski Türkçe Dönemi'ne ait eserler		
19	Türkçenin tarihî gelişimi / Batı Türkçesi		
20	Türkçenin tarihî gelişimi / Karahanlı Türkçesi		
21	Türkçenin tarihî gelişimi / Batı Türkçesi		
22	Karahanlı Türkçesi		
23	Türkçenin tarihî gelişimi /Eski Türkçe		
24	Türkçenin tarihî gelişimi		
25	Türklerin kullandıkları alfabeler		

H
I
Z
R
E
N
K

ÜNİTE

KONU

ÖĞRENCİNİN
ADI
SOYADI
SINIF
NO

DEĞERLENDİRME

Edebiyata Giriş

Yazım Kuralları

DOĞRU

YANLIŞ

NET

PUAN

HİT-03 Dijital Test

Konu ile ilgili daha fazla
soru çözmek için kare kodu
okutunuz.

HiT
03

HiT BİLGİ

Aşağıda verilen yazım kurallarına dikkat ediniz, en çok unutilan ve karıştırılan kurallar şunlardır:

- Yer adlarında ilk isimden sonra gelen deniz, nehir, göl, dağ, boğaz vb. tür bildiren ikinci isimler büyük harfle başlar: Ege Denizi, Ağrı Dağı, Aral Gölü, Çanakkale Boğazı...
- Özel ada dâhil olmayıp tamlama kuran şehir, il, ilçe, bucak, belde, köy vb. sözler, küçük harfle başlar: Konya ili, Polatlı ilçesi, Çavundur köyü...
- Özel ada dâhil olmayan gazete, dergi, tablo vb. sözler büyük harfle başlamaz: Hürriyet gazetesi, Atlas dergisi, Halı Dokuyan Kızlar tablosu...
- Tarihî olay, çağ ve dönem adları büyük harfle başlar: Millî Mücadele, İlk Çağ, Tanzimat Dönemi, Yükselme Devri...
- Sonunda nokta bulunan kısaltmalara getirilen ek, kesme işaretiyle ayrılmaz: Av.ın (Avukatın), yy.dan (yüzyıldan)...
- Sanki, oysaki, mademki, halbuki, meğerki, illaki sözcüklerinde "ki" bağlacı bitişik yazılır.
- Üleştirme sayıları rakamla değil yazıyla belirtilir: 3'er değil üçer, 100'er değil yüzer...
- Ay ve gün adlarının başında veya sonunda onları belirten bir tarih varsa bu adlar büyük harfle başlar ve bunlara gelen ekler, kesme işaretiyle ayrılır: Arkadaşım, 30 Aralık 1977'de Ankara'da doğmuş.
- Ara yönleri belirten kelimeler bitişik yazılır: güneybatı, güneydoğu, kuzeybatı, kuzeydoğu.
- Somut olarak yer bildirmeyen alt, üst ve üzeri sözlerinin sona getirilmesiyle kurulan birleşik kelimeler bitişik yazılır: ayakaltı, bilinçaltı, akşamüstü, akşamüzeri, suçüstü...
- Baş sözüyle oluşturulan sıfat tamlamaları bitişik yazılır: başbakan, başçavuş, başköşe, başsavcı, başrol, başyazar...
- Biraz, birkaç, birkaçı, birtakım, birçok, birçoğu, hiçbir, hiçbir, herhangi belirsizlik sıfat ve zamirleri de gelenekleşmiş olarak bitişik yazılır.
- Yol ve ulaşım ile ilgili birleşik kelimeler ayrı yazılır: hava yolu, deniz yolu, çevre yolu, kara yolu...
- Kurum, kuruluş, kurul ve iş yeri adlarına gelen ekler, kesme işaretiyle ayrılmaz: Gazi Üniversitesi Rektörlüğüne, Yıldız Bakkaliyesinin, Yürütme Kuruluna, Bakanlar Kurulunun, Ankara Ticaret Odasına...

1. Bağlaç olan “de”,

- Bağlaç olarak kullanılır ve sözcüktür.
- Kendisinden önce gelen sözcükten daima ayrı yazılır.
- Kendisinden önce gelen sözcüğün son ünlüsüne uyar.
- Ünsüz uyumuna girmediği için hiçbir zaman “ta/te”biçiminde yazılmaz.
- Özel isimlerden sonra geldiğinde kesme işareti ile ayrılmaz.

Bu bilgilerden hareketle aşağıdaki cümlelerin hangisinde “de” bağlacı yanlış kullanılmıştır?

- A) Gidecek miydim onların yolundan ben de kendime yalanlar söyleyerek?
- B) Ankara’da yedim taze meyveyi, boşa çiğnemişim de yalan dünyayı.
- C) Bitirdiği dosyalara odaklanamayan Neslihan’ın da Fikret’te kalmıştı aklı.
- D) Sen de başını alıp gitme ne olur, ne olur tut ellerimi.
- E) Şehirlerden İstanbul’da onun içine yer etmiş mekânlardan biriydi.

2. Birleşme sırasında kelimelerinden hiçbiri veya ikinci kelimesi anlam değişikliğine uğramayan birleşik kelimeler ayrı yazılır.

Bu bilgiden hareketle aşağıdaki altı çizili sözcüklerin hangisinde yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) Kuru soğan ile yapılan menemenin tadını, soğansız menemende bulamıyorum.
- B) Doğum gününde ona lüle taşından yapılmış bir kolye almıştı.
- C) Resmin tamamına nar çiçeği ile beraber uçuk mavi tonları eşlik ediyordu.
- D) Hafta sonu ailesiyle beraber bir kaçamak yapmayı planlıyordu.
- E) Diz ağrıları için erittiği kuyruk yağını düzenli aralıklarla kullanıyordu.

3. Çatalhöyük, Orta Anadolu’da günümüzden 9 bin yıl önce I

yerleşim yeri olmuş, çok geniş bir Neolitik Çağ ve Kalkolitik Çağ yerleşim yeridir. Doğu ve batı yönlerinde yan yana II

iki höyükten oluşmaktadır. Doğudaki Çatalhöyük olarak adlandırılan yerleşme Neolitik Çağ’da, Çatalhöyük olarak adlandırılan batıdaki höyük ise Kalkolitik Çağ’da iskan III

görmüştür. Bugünkü Konya şehrinin 52 km güney doğu-sunda, Hasandağı’nın yaklaşık olarak 136 kilometre u- IV

zağında, Çumra ilçesinin 11 km kuzeyinde, Konya Ova- V

si’na hâkim buğdaylık arazide bulunmaktadır.

Bu parçada numaralanmış yön bildiren sözcüklerin hangisinde yazım yanlışı vardır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ses olaylarıyla ilgili bir yazım yanlışı yoktur?

- A) Kitapçıdan ödünç aldığı romanı iade etmeyi unutmuştu.
- B) Ruhta beliren anlamlar, bakış açımızı belirleyen en önemli işaretlerdir.
- C) Yılbaşında meslekdaşına hediye olarak atkı almıştı.
- D) Mavi gök, ilerleyen günlerde renkli gri bulutlara esir olmuştu.
- E) Arkadaşının öne sürdüğü görüşleri anlamıya çalışıyordu.

5. İki ünsüzle başlayan Batı kökenli alıntılar, ünsüzler arası- na ünlü koymadan yazılır fakat birkaç alıntıda, söz başın- da veya iki ünsüz arasında bir ünlü türemiştir.

Bu kurala göre aşağıdaki alıntı sözcüklerin hangisin- de bir yazım yanlışı yapılmamıştır?

- A) Bir gurup kazananları desteklerken diğer gurup kaza- nanların hile yaptığını iddia ediyordu.
- B) İki gıram aklıyla bize öğüt vermeye çalışıyor, diye söylendi karşısındaki adama.
- C) Topluluğumuzun oluşturduğu kulüpte öncelikle hiçbir üye kurallarımızın dışına çıkmamalıdır.
- D) Kiraliyetin yüceltilmesi ancak ve ancak kişilerin özel- likleri sayesinde mümkündür.
- E) Hristiyan inancına göre İsa, çarmıha gerilip katledil- miştir.

7. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kısaltmalarla ilgili bir yazım yanlışı yoktur?**

- A) AA'nın haberine göre vatandaşlar, aşı olmaları için kurumlarca teşvik edilecek.
- B) M.Ö. 3000'de Sümerler çivi yazısını kullanmaya baş- lamışlardır.
- C) D.S.İ. Genel Kurulu yarın saat 12.00'de toplanacak.
- D) BOTAŞ'dan yapılan açıklamayla vatandaş rahat bir nefes aldı.
- E) Başvuru için gerekli belgeyi SGK'dan temin edebilir- siniz.

6. I. 18. ----- boyunca divan edebiyatının en büyük şairi Şeyh Galip kabul edilmiştir.
II. Bayramda babasının söz verdiği ----- elbiseyi hak et- mek için yıl boyu çalışmıştı tarlada.
III. ----- daha yaşasa bu dünyadan hıncını alamayacaktı.
IV. Sabahtan beri onun okula uğramadığını öğrenince ----- işler çevirdiğini anlamıştı.

Numaralanmış cümlelerde bırakılan boşluklara sıra- sıyla aşağıdakilerden hangileri gelmelidir?

- A) yüzyıl - birtakım - bin yıl - birtakım
- B) yüz yıl - bir takım - bin yıl - birtakım
- C) yüzyıl - bir takım - binyıl - bir takım
- D) yüz yıl - birtakım - bin yıl - bir takım
- E) yüzyıl - bir takım - binyıl - birtakım

8. I. Bu kadar işi tek başına bitiremezsin, donkişotluk etme.
II. Ramazan bayramında bütün akrabalarını ziyaret edip büyüklerinin hâlini hatırlını sormuştu.
III. Kahveye her akşam gelen Ayar Remzi, bugün hiç gö- zükmemişti.
IV. Revaninin üzerine mutlaka hindistan cevizi serperdi.
V. Kendisinden zarar gelmeyen tertemiz, allahlık bir in- sana iftira atmışlardı.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde büyük harflerin kullanımıyla ilgili bir yazım yanlışı yoktur?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) I, III ve V
- D) II, III ve IV
- E) III, IV ve V

9. Toplantımızı şereflendiren sayın Vali, pek çok konu hakkında katılımcıları bilgilendirerek kamuoyunu da aydınlat-tı.

Bu cümledeki yazım yanlışının giderilmesi için aşağıdakilerden hangisi yapılmalıdır?

- A) "Vali" sözcüğü küçük harfle başlamalıdır.
- B) "sayın" sözcüğü büyük harfle başlamalıdır.
- C) "pek çok" sözcüğü bitişik yazılmalıdır.
- D) "kamuoyu" sözcüğü "kamu oyu" şeklinde düzeltilmelidir.
- E) "da" bitişik yazılmalıdır.

10. Bağlaç olan ki ayrı yazılır fakat birkaç örnekte kalıplaşmış olduğu için bitişik yazılması gerekir.

Buna göre,

- I. Oysaki gözlerin her güldüğünde seninle kaybolmak isterdim.
- II. Sadece sevmek yetmiyormuş demekki çok eskiden karşılaşacaktık.
- III. Mademki bırakıp gidiyorsun beni, bırak da biraz daha seyredeyim seni.
- IV. İyi ki öğretmenlerimin sözünü dinlemekten vazgeçmedim.

cümlelerinin hangisinde kurala uymayan bir kullanım söz konusudur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışı yoktur?

- A) Ne varki insanı anlama konusunda direnerek kendi penceresinin kirliliğinde boğuluyordu.
- B) Resmî Gazete’de yayımlanan karara göre aşı yaptırmayanlar toplu taşımadan yararlanamayacak.
- C) Oğuz Atay’ın *Bir Bilim Adamının romanı* adlı eseri biyografik tarzda yazılmış bir başyapıttır.
- D) Eseri, Yaşar Nabi Nayır şiir ödülü alarak kalitesini tescillemiş oldu.
- E) Onunla ağız tadıyla tartışabileceğimiz bir konuda kalmamıştı artık. .

12. Balıkölü, Şanlı Urfa ilinin güneybatısında, Eyyübiye
I II III

ilçesinde yer almakta ve üç büyük dine inananların da
IV

peygamberliğini kabul ettiği Hz. İbrahim’in yaşadığı
dönemdeki zalimlikleri ile halkına çok çektiren Nemrut’un
V

Hz. İbrahim ile arasında geçen olay sonucu oluştuğuna inanılmaktadır.

Bu cümlede numaralandırılmış sözcüklerin hangisinde bir yazım yanlışı yapılmıştır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V